

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง อย่างมีทิศทางที่เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้สาธารณชน สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวชมหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ที่มีอายุตั้งแต่ 14 ปีขึ้นไป จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วย ชุดข้อคำถาม มีทั้ง คำถามปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว ข้อมูลความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาต่อความต้องการในการจัดการสภาพแวดล้อม

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) การทดสอบที (T - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Anova)

5.1 การสรุปผลการวิจัย

5.1.1 สถานภาพปัจจุบันของการจัดการสภาพแวดล้อม ในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ในสภาพปัจจุบัน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง พบว่ามีบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมได้ไม่กี่แห่ง เช่น บริเวณธุรกิจการค้าขายสินค้า และบริเวณพิพิธภัณฑ์ชาวเขา ส่วนวิถีชีวิตเรียบง่ายของชาวเขาเผ่าม้งที่นักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยตั้งใจจะมานั้น มีให้เห็นน้อยเหลือเกิน ส่วนใหญ่จะปรับตัวเข้ากับการพัฒนาจากภาครัฐและการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยครอบครัวชาวเขาเผ่าม้งจำนวนมากที่ประกอบอาชีพจากการท่องเที่ยวแทนการทำการเกษตรกรรมเหมือนในอดีต

ความสะดวกในการเข้าถึงหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งเป็นสิ่งที่จะต้องปรับปรุง โดยเพิ่ม สัญญาณจราจรและเตือนภัย หรือการพัฒนาถนนทางเข้าสู่หมู่บ้านให้มีความปลอดภัยเพิ่มขึ้น รวมไปถึงถนนภายในหมู่บ้านที่มีวิถุนนขรุขระ ไม่สะดวกในฤดูฝน ควรมีการปรับปรุงดูแลทุกระยะ ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างสะดวกในทุกฤดูกาล

สำหรับการบริการด้านสาธารณสุข โภคและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งแห่งนี้ ยังมีจำนวนสิ่งบริการไม่มากนัก คืออยู่ในขั้นที่ยังไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ แต่บางครั้งก็ก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ ห้องสุขา ศาลาที่พักและม้านั่ง

ธุรกิจการขายสินค้าได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีจากนักท่องเที่ยว แต่ควรได้รับการปรับปรุง การจัดการในเรื่องของระเบียบร้านค้า มาตรฐานราคาสินค้าและสินค้าที่วางจำหน่าย จาก การสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสนใจสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร จึงควรส่งเสริมการปลูกพืช ผลไม้เฉพาะถิ่นให้แก่ชาวเขาเผ่าม้งเพื่อเป็นสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว ให้เพิ่มมากขึ้น

หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งจะอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่หนึ่ง ผาค่า และมีด่านตรวจคอยปฎิบัติที่คอยป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการให้บริการในด้านความรู้ ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวในเขตรับผิดชอบ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัยในการเที่ยวชม

ในเรื่องการไม่มีเสียงรบกวนในการเที่ยวชม นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างคาดหวังในระดับสูงมากที่สุดแต่หลังจากได้เที่ยวชมแล้วนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างกลับไม่มีความพอใจในระดับสูงสุดเลย ส่วนใหญ่จะพึงพอใจในระดับต่ำ เสียงรบกวนในการเที่ยวชมจะมาจากยานพาหนะจากนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวชมและจากชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านเอง แต่จากการเฝ้าสังเกตพบว่า ชาวเขาในหมู่บ้านเป็นผู้ก่อเสียงรบกวนในการเที่ยวชมของนักท่องเที่ยวมากที่สุด เช่น จากรถบรรทุกในการขนผลผลิตทางการเกษตร จากรถจักรยานยนต์ จากการตะโกนสื่อสารกัน (ดูตารางที่ 3 หัวข้อที่ 8 ประกอบ) ปัญหาการรบกวนของเสียงในการเที่ยวชมดังกล่าวควรได้รับการแก้ไข

ปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วนของหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งขณะนี้คือ ปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความพึงพอใจต่อการจัดการปัญหาขยะ เนื่องจากในแหล่งท่องเที่ยวไม่ค่อยปรากฏมีขยะคั่งค้างให้เห็น เพราะได้รับการจัดเก็บขยะทุกวันจากผู้รับเหมาเก็บขยะภายในหมู่บ้าน แต่จากการศึกษาถึงที่ทั้งขยะและวิธีการกำจัดขยะ พบว่า หลุมขยะเป็นแหล่งสะสมธรรมชาติ อยู่ใกล้กับแหล่งน้ำ และใกล้จะเต็ม ขยะจะถูกนำมาทิ้งทุกวัน วันละประมาณ 1 คัน ผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้านพยายามจะแก้ปัญหาที่ทิ้งขยะ

โดยการจัดซื้อเตาเผาขยะจากงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ (อ.บ.ต.) แต่ยังคงต้องกฏหมายของอุทยานฯ ไม่สามารถดำเนินการได้ การจัดการปัญหาขยะของหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันแก้ไข หาทางออกร่วมกันอย่างเร่งด่วน มิเช่นนั้นจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของชุมชน การท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมได้

5.1.2 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่มาเที่ยวชมหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง พบว่าเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อยู่ในกลุ่มอายุที่ต่ำกว่า 25 ปี และเป็นนักเรียนนักศึกษาเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 46 และ 30.5 ของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดศึกษาลำดับ) การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาใกล้เคียงกับปริญญาตรีและสูงกว่า (เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 33 และ 33.5 ของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดศึกษา ตามลำดับ) ภูมิลำเนาส่วนใหญ่มาจากภาคกลางมีจำนวนใกล้เคียงกับภาคเหนือ คือร้อยละ 33.5 และ 33 ของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดศึกษา ตามลำดับ (ดูตารางที่ 2 ประกอบ)

5.1.3 ความคาดหวัง ของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

ผลการศึกษา ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง โดยภาพรวมสรุปว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวระดับปานกลางและเมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้านก็พบว่านักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

5.1.4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง ต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว พบว่าโดยภาพรวมนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้านก็พบว่านักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

แม้ว่าจะมีความคาดหวังและความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง แต่หากพิจารณาที่จำนวนของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมแล้วพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจะมีความพึงพอใจลดลงจากความคาดหวังในแต่ละด้านหลังจากได้เที่ยวชมและเมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ย พบว่าในทุกๆด้านจะมีค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำกว่าความคาดหวัง (ดูตารางที่ 4 ประกอบ)

5.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจ

จากการทดสอบทางสถิติพบว่า ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง โดยภาพรวมแล้วพบว่าความคาดหวังและความพึงพอใจมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกทั้ง 6 ด้าน โดยพบว่าด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด และด้านธุรกิจการขายสินค้ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด (ดูตารางที่ 5 ประกอบ)

5.1.6 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง

ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและภูมิลำเนา

ตอนที่ 1 ความคาดหวัง

กรณีความคาดหวังเมื่อเปรียบเทียบตามเพศของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมแล้ว ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญแต่เมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมกับด้านสาธารณูปโภคมีความแตกต่างกันตามเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวเปรียบเทียบตามอายุและตามภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างตามอาชีพของนักท่องเที่ยว พบว่าโดยภาพรวมแล้วมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ด้านความหนาแน่นด้านธุรกิจการขายสินค้า และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยนั้น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบตามอาชีพ

ส่วนในกรณีที่เปรียบเทียบความคาดหวังของนักท่องเที่ยวตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมแล้วนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าในด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านความหนาแน่นด้านธุรกิจการขายสินค้า และด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยนั้น มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในด้านสาธารณูปโภคและด้านสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับการศึกษา

ตอนที่ 2

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง โดยภาพรวมแล้วพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ยกเว้นปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่ไม่มีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ)

เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจตามเพศพบว่านักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจแตกต่างกันเฉพาะด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเท่านั้น และหากพิจารณาถึงปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ อาชีพ และภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างแยกพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภคและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (ยกเว้นด้านสาธารณูปโภคพบว่าไม่มีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบตามอายุ) ส่วนในด้านความหนาแน่น ด้านธุรกิจการขายสินค้า ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัยนั้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับเพศ อายุ อาชีพ และภูมิลำเนา (ยกเว้นในด้านธุรกิจการขายสินค้าที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบตามภูมิลำเนา)

5.2 การอภิปรายผล

5.2.1 การจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งในสภาพปัจจุบัน

เมื่อศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ของหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งในสภาพปัจจุบัน เมื่อนำเอาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาประกอบ สามารถสรุปสถานการณ์ปัจจุบันการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งได้ว่า อยู่ในขั้นเตือนภัย ทั้งนี้เนื่องจาก องค์ประกอบต่างๆของการจัดการสภาพแวดล้อมในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ไม่ว่าจะเป็นสภาพการเข้าถึงและการคมนาคม สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก ความหนาแน่น ธุรกิจการขายสินค้าและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว องค์ประกอบบางตัวเริ่มที่จะสร้างความไม่พึงพอใจ ไม่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และจากการให้เหตุผลของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในองค์ประกอบของการจัดการสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ธุรกิจการขายสินค้า อาคาร / สิ่งปลูกสร้างสมัยใหม่ต่าง ๆ นั้น

ไม่ควรมีมากไปกว่านี้อีกแล้ว เพื่อไม่ให้กระทบต่อวิถีชีวิตและธรรมชาติแบบป่าเขาตลอดจนถึง
แวดล้อม

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมที่
ได้ประเมินความวิกฤติของแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งว่า อยู่ในขั้นวิกฤติ (โครงการ
ศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมภาคเหนือ, หน้า 6-33)

ดังนั้น หากไม่มีมาตรการในการควบคุมรักษาและการจัดการสภาพแวดล้อม ที่มี
คุณภาพและเหมาะสมแล้ว ย่อมก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในอนาคตอันใกล้แน่นอน

5.2.2 นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่ง
ท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ นักท่อง
เที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว (หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งเป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวประเภทประเพณี วัฒนธรรมและกิจกรรม) โดยนักท่องเที่ยวคาดหวังจะได้ชมวิถีชีวิตชาว
เขาที่เรียบง่าย ไม่ค่อยมีสิ่งอำนวยความสะดวก และจากลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสูงทำให้นัก
ท่องเที่ยวไม่คาดหวังต่อการจัดการสภาพแวดล้อม ที่จะอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวใน
ระดับสูง แต่หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ทั้งในกลุ่มนักท่องเที่ยว
ชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งต่างก็เป็นสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจินตนาการต่อ
แหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งว่าน่าจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสำหรับนักท่องเที่ยว
เที่ยวอยู่บ้างทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างคาดหวังต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
ของหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งในระดับปานกลาง

5.2.3 นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่ง
ท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักท่องเที่ยวเห็นว่า หมู่
บ้านชาวเขาเผ่าม้งนั้นเป็นชุมชนบนที่สูง ที่มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนการพัฒนา
ต่างๆจากภาครัฐยังดำเนินการไม่ได้เต็มที่ เนื่องจากอุปสรรคของลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสูง
และยังอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติสุเทพ - ปุย ที่มีกฎหมายในการควบคุมการก่อสร้างอีกด้วย จาก
ข้อจำกัดเฉพาะพื้นที่ดังกล่าวทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจึงมีความพึงพอใจในการพัฒนาหรือสิ่ง
อำนวยความสะดวกที่ปรากฏตามสภาพความเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

อีกทั้งนักท่องเที่ยวเองต้องการมาเที่ยวชมวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชุมชนบนที่สูง (หมู่
บ้านชาวเขาเผ่าม้ง) สภาพธรรมชาติแบบป่าเขา และเส้นทางที่เลาะเลียวลดเคี้ยวตามภูเขา หากมีสิ่ง
ก่อสร้างหรือสิ่งอำนวยความสะดวกมากเกินไป อาจจะทำให้หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งกลายเป็นแหล่ง

ห้องที่ชิวที่ไม่มีความแปลกแตกต่างไปจากแหล่งห้องที่ชิวอื่นๆ รวมไปถึงอาจจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ให้ลบเลือนหายไปและไม่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมอีก ซึ่งเป็นเหตุผลทำให้ความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง

5.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว ทั้ง 6 ด้าน มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกทุกด้าน ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก ก่อนการที่ชิวชมนักท่องเที่ยวจะมีความคาดหวังต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไปตามเหตุผลของแต่ละคน แต่เมื่อได้มาที่ชิวชมแล้ว ความคาดหวังเหล่านั้นก็ได้รับการตอบสนอง จึงส่งผลให้เกิดความพึงพอใจเกิดขึ้น นั่นแสดงให้เห็นว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งนั้นยังสามารถตอบสนองความต้องการในการท่องเที่ยวได้ และนักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจขึ้นในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังที่ได้รับการตอบสนองจนกลายเป็นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งเร้าภายนอก (การจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง)

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีความพึงพอใจของ Shelley (อ้างใน กุณฑลทิพย์ มาลากุล, 2526) ที่กล่าวว่าระบบความพึงพอใจเกิดจากความสัมพันธ์กันของความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกและความสุข โดยความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อ ระบบความพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ ความพอใจสามารถแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกทางบวกแบบต่างๆ ได้ และความรู้สึกนี้ยังเป็นตัวช่วยให้เกิดความพึงพอใจเพิ่มขึ้นได้และวิมลสิทธิ์ พรรชยกุล (2526) ยังได้กล่าวถึง ความพึงพอใจไว้ว่า เป็นการให้ค่าความรู้สึกของเราที่สัมผัสกับโลกทัศน์เกี่ยวกับความหมายของการจัดการสภาพแวดล้อมที่มีต่อความรู้สึกแตกต่างกันออกไป เช่นความพอใจ ไม่พอใจ

จากผลการสังเกตข้อมูลความคาดหวังและความพึงพอใจ เมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ย พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจจะลดลงจากค่าคะแนนเฉลี่ยความคาดหวัง ถึงแม้ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างจะอยู่ในระดับปานกลางเท่ากันก็ตาม และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง พบว่าส่วนใหญ่แล้ว จำนวนนักท่องเที่ยวจะมีความพึงพอใจในระดับปานกลางและระดับสูงลดลงโดยจะมีความพึงพอใจในระดับต่ำเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับความคาดหวัง ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งนั้น องค์ประกอบบางตัวเริ่มจะสร้างความไม่พึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

เที่ยวและยัง ไม่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของนักท่องเที่ยวได้เต็มที่ จึงทำให้ความพึงพอใจลดลงจากจำนวนที่คาดหวังไว้

5.2.5 ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ กับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว มีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ความคาดหวังเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยส่วนบุคคล

การศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคาดหวังต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว พบว่าภาพรวมความคาดหวังต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ภูมิฐานะ มีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่ไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิลำเนา นั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของทับทิม ประวรรณสุภา (2541) พบว่าความคาดหวังต่อสภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่พึงปรารถนาไม่มีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิลำเนา

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคาดหวังตามคุณลักษณะของภูมิประเทศ และประเภทของแหล่งท่องเที่ยว (แหล่งท่องเที่ยวประเภทประเพณี วัฒนธรรมและกิจกรรม) ซึ่งนักท่องเที่ยวคาดหวังจะได้เห็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง รวมไปถึงจนถึงข้อมูลข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับ จึงส่งผลต่อระดับความคาดหวังต่อการจัดการสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกัน

ส่วนในกรณีความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพและระดับการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทับทิม ประวรรณสุภา (2540) อาจเนื่องมาจากการประกอบอาชีพที่แตกต่างกันจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันตามอาชีพ เมื่อมีโอกาสได้มาท่องเที่ยวและพักผ่อนจึงคาดหวังจะเจอสภาพแวดล้อมต่างจากที่ตนเคยชิน ดังผลให้นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังที่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพและหากพิจารณาตามระดับการศึกษาที่มีผลทำให้นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังแตกต่างกันนั้น อาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและผลกระทบมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่ำ ที่คาดหวังให้มีบริการต่าง ๆ ในจำนวนสูงโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและหากพิจารณาที่ค่าคะแนนเฉลี่ยนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่ำจะมีความคาดหวังในบริการต่าง ๆ สูงกว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาสูง

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจเมื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

การศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมแล้วพบว่ามีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นในระดับการศึกษาที่มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ระดับการศึกษาอาจไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพราะความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ของบุคคลต่อสิ่งรบกวนภายนอกนั้น ระดับการศึกษาอาจไม่ทำให้เกิดความรู้สึก ชอบ - ไม่ชอบ หรือความประทับใจของบุคคลเปลี่ยนแปลงหรืออาจเปลี่ยนแปลงแต่เพียงน้อย

ในกรณีของความพึงพอใจเมื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อาชีพ และภูมิลำเนา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของเสาวณิต ตั้งตระกูล (2533) ที่พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อาชีพ และภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวมีผลต่อความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นบริเวณชายหาดหัวหินและการศึกษาของศิริ ศิริวัลย์ (2532) ที่พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อาชีพและเขตที่อยู่อาศัยมีผลต่อความพึงพอใจต่อสวนนกชยันต นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์ไพบูลย์ สีลาวรเวทย์ (2528) ที่พบว่า เพศ อายุ อาชีพและภูมิลำเนา มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนในเมืองต่อสวนสาธารณะ

ส่วนในกรณีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบตามเพศนั้นอาจเนื่องมาจาก นักท่องเที่ยวเพศชายเป็นผู้นำทางและให้ความสะดวกในการบริการต่าง ๆ แก่กลุ่มที่มาท่องเที่ยวด้วยกัน จึงทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อการเดินทางของกลุ่มคณะ ส่งผลให้มีค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยกว่าเพศหญิง ในขณะที่เพศหญิงเป็นเพศที่รักสวยรักงามและไม่ค่อยได้รับผิดชอบต่อการเดินทางและการบริการแก่หมู่คณะจึงมีโอกาสชื่นชมความสวยงามตามธรรมชาติของป่าเขาและวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าม้ง เหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ความพึงพอใจของเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกันซึ่งส่วนใหญ่แล้วเพศหญิงจะมีค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจสูงกว่าเพศชาย

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันตามอายุนั้น อาจเนื่องมาจาก นักท่องเที่ยวที่อายุน้อยได้ใช้ประโยชน์มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งในด้านการท่องเที่ยว พบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูง นอกจากนี้เยาวชนส่วนใหญ่ยังไม่มียาได้หรือรายได้น้อยแต่ก็สามารถเข้ามาเที่ยวชมหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งแห่งนี้ได้ สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพที่มีความแตกต่างกันนั้น กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ทำงานจะมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่

ทำงาน เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ทำงาน (นักเรียน / นักศึกษา ข้าราชการบำนาญ แม่บ้าน นักบวช) ไม่ค่อยได้เจอกับสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ จึงมีความพึงพอใจสูงกว่ากลุ่มที่ทำงานซึ่งมีความต้องการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติจริง ๆ ที่ไม่ได้รับการปรุงแต่ง

ในกรณีภูมิภานาของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจนั้น ส่วนใหญ่ภาคกลางจะมีความพึงพอใจสูงสุดและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรองลงมา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมแบบป่าเขาและวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งนั้น เป็นสภาพแวดล้อมที่แตกต่างออกไป ไม่ค่อยปรากฏให้เห็นในภาคอื่น ๆ รวมถึงธรรมชาติแบบป่าเขาที่มีให้เห็นน้อยในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้แต่ละภูมิภาคมีความพึงพอใจแตกต่างกัน จึงควรประชาสัมพันธ์ให้ชาวเขาเผ่าม้งมีความภาคภูมิใจ รู้จักคุณค่าและการอนุรักษ์วัฒนธรรมของคนที่เป็นเอกลักษณ์ มีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากช่วงเวลาในการสำรวจและเก็บข้อมูลนั้น จากข้อจำกัดบางประการทำให้ต้องเก็บข้อมูลภายในเดือนพฤษภาคมซึ่งอยู่ในช่วงฤดูฝนและไม่ใช่อุทู่ท่องเที่ยวจึงมีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยกว่าฤดูอื่น ๆ จากข้อจำกัดดังกล่าวอาจเชื่อมโยงไปถึงคุณลักษณะข้อมูลของนักท่องเที่ยวทำให้มีลักษณะเป็นข้อมูลเฉพาะกลุ่ม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยได้นำมาสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาและการจัดการสภาพแวดล้อมหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ให้สอดคล้องกับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ได้ดังนี้

1. ปรับปรุงเส้นทางเข้าสู่หมู่บ้านและถนนภายในหมู่บ้านให้มีความปลอดภัย พร้อมทั้งให้ความสะดวกเพิ่มมากขึ้น
2. ปรับปรุงเรื่อง ไม้ดอก ไม้ประดับให้มีจำนวนมากขึ้นและเป็นพันธุ์ไม้เฉพาะถิ่น มีป้ายบอกชื่อและคุณสมบัติ เพื่อความสวยงาม
3. ดูแล ควบคุมอาคาร / สิ่งปลูกสร้างไม่ให้มีขนาดและรูปร่างที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิทัศน์ เอกลักษณ์และความเป็นชาวเขา หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ควรดัดแปลงให้เข้ากับสภาพแวดล้อมให้มากที่สุด พร้อมทั้งตรวจตราระบบการระบายน้ำทิ้งและขยะจากอาคารด้วย
4. จัดหาถังขยะเพิ่มเติม ตามจุดที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่น และถึงขยะควรมีถุงดำและฝาปิด

5. ปรับปรุงเรื่องความเพียงพอ การจัดระเบียบที่จอดรถ และการรักษาความปลอดภัยของรถนักท่องเที่ยว

6. ปรับปรุงเรื่องความสะอาดของห้องน้ำ ห้องสุขาและการดูแลรักษา

7. จัดทำแผ่นป้ายสื่อความหมาย ในด้านต่าง ๆ (สัญญาณจราจร ป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยว ฯ เพื่อความปลอดภัยในการคมนาคมและเป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว)

8. ควรปรับปรุงสถานที่ขายบัตรผ่านประตูให้มีความเหมาะสม เคนจัด แยกราคาเด็กและผู้ใหญ่ พร้อมกับมีระบบรักษาความสะอาด

9. ควรมีการดูแล ควบคุมราคาสินค้าให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน

10. ปลูกสร้างจิตสำนึก ให้กับชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้าน รวมทั้งนักท่องเที่ยวให้ตระหนักถึงคุณค่าของการอนุรักษ์และรักษาสภาพแวดล้อมไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งนี้ เพื่อรักษาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน อันจะยังประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวและหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งในที่สุด

การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาใดๆจะเกิดขึ้นไม่ได้ หากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย องค์การบริหารส่วนตำบลสุเทพ (อ.บ.ต.) องค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้นำและคณะกรรมการหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ต้องร่วมมือและประสานงานกันหรือกับหน่วยงาน / องค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการและปรับปรุงสภาพแวดล้อมหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง รวมถึงพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่นให้สามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผลจากการวิจัย ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะต่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรทำการศึกษาในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องตลอดปี เพื่อหาข้อสรุปถึงความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง

2. ควรมีการศึกษาถึงขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ทั้งในด้านกายภาพ สังคมและจิตวิทยา

3. ควรศึกษาถึงความพึงพอใจของคนในท้องถิ่นควบคู่กันไปด้วย เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป

4. ควรศึกษาถึงผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อ วิถีชีวิต / ความเป็นอยู่ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมต่อไป